

Cognoms de l'alumne _____ Nom _____ 1r curs _____ grup _____

Matèria: Llengua catalana i literatura 1

Professora: Judit Juncosa

- En aquesta guia se t'indiquen els treballs que has de fer i la matèria de la qual t'has d'examinar.
- ES OBLIGATORI QUE PRESENTIS LA GUIA I ELS TREBALLS ABANS DE COMENÇAR L'EXAMEN. **Sense guia o sense treballs, no podràs examinar-te.**
- La puntuació màxima dels exercicis és un 10% de la nota sempre que la qualificació de l'examen sigui igual o superior de 4.

ACTIVITATS VARIETATS GEOGRÀFIQUES DE LA LLENGUA

1. Llegeix aquest fragment d'una cançó i contesta les preguntes:

“Mos diuen la gent de fora
que no parlem massa clar.
Perquè aquí diem faena,
anemo'n, fato i xalar,
i jo sempre los contesto,
que també això és català” “

Quan uns o altres parlem
tothom que vol se n'entera
i si uns li diuen escombra,
natros li diem granera
que cada u a cada casa
parla a la seua manera.”

Quico el Célio, el Noi i el Mut de Ferreries, dins “Cantem i contem”.

- a) Hi ha algun mot del text que no coneguis, o que no usis? Marca'l.
- b) Busca en el text un objecte que és designat amb dos noms diferents.
Com expliques aquest fenomen?

c) Explica què volen dir aquestes dues estrofes.

2. Fixa't en la pronúncia de les vocals àtones de les paraules de la taula següent:

Bloc occidental

Mare [e]

Pontet [o]

Ceba [a]

Sopeta [o] [a]

Bloc oriental

Mare [ə]

Pontet [u]

Ceba [ə]

Sopeta [u] [ə]

Quina diferència observes entre els dos blocs dialectals de la llengua?

- 3. La primera persona del present d'indicatiu en els diferents dialectes catalans es conjuga amb una vocals temàtiques diferents. Completa la taula amb el nom del dialecte a què pertany cada variant verbal:**

Jo parli	Jo menge	Jo parl	Jo canto [u]	Jo ballo [o]

- 4. Intenta esbrinar a quina varietat dialectal pertanyen cadascun dels textos següents i subratlla-hi dues característiques pròpies del dialecte en qüestió:**

a.- Feia dugues hores que l'esperava i m'estava morint de set; hagués donat qualsevol cosa per un got d'aigua! Allavòrens va aparèixer i em va dir que havia sigut tonta d'esperar-lo.

Bloc:_____ Dialecte:_____

b.- La revolució, la podem pas fer tots sols! Hi ha companys que han provat d'anar a les usines a l'hora de la sortida, mes els obrers els han pas escoltats i al contrari se n'han rigut.

Bloc:_____ Dialecte:_____

c.- Enyor la mar, enyor sa immensitat blavosa que semblava entrar-se'n a sa cabina per l'ull de bou d'aquell dia de primavera, camí de l'illa. I pens que mai tornaré a veure-la com era a s'horabaixa.

Bloc:_____ Dialecte:_____

d.- Llàstima que les coses haiguin nat com han nat, que si no, a hores d'ara jo encara viuria en aquell pis de l'Ensanxe que semblava un palau. Aquí per lo menos te cuiden, algo és algo.
Bloc:_____Dialecte:_____

e.- Saluda la teua secretària de la meua part –digué mentre es dirigia a l'eixida. Pere Coll l'acompanyà fins a l'ascensor. jo parli jo menje jo parl jo canto [u] jo ballo [o] -Ja saps, Toni: si et veus en perill no dubtes a cridar el teu camarada. A Coll li ixqué una veu sorneguera. -En això confie.
Bloc:_____Dialecte:_____

f.- Sem arribats a casa mes el peirer ha pas acabat la feina. Me queixi perquè ha deixat la casa força bruta. Per me tranquil·litzar, vaig a beure'm un veire d'aiguarent.
Bloc:_____Dialecte:_____

g.- ...lo sinyor Lleganya, dius? On vas a parar! -Que se la mirae a missa amb los seus ullassos de sípia com si se la volgués menjar viva!
Bloc:_____Dialecte:_____

h.- -Ni te vullc ni te voldré; debaes te calfes el cap. -Xica, si oïra ton pare eixa expressió que has soltat! -Mon pare està en tu molt cego.. -Perquè ho mereixc.
Bloc:_____Dialecte:_____

i.- Ous colgats. Se posa una cassola aigo i una xícara de vinagre; s'hi estrellen ets ous quan s'aigo bull. Així han de bullir tres o quatre minuts; se treuen i se tiren dins aigo freda. Se fa a part una salsa amb cuerada de saïm, un poc de trufa, una cueradeta de farina fusa i s'hi afegeix llet.
Bloc:_____Dialecte:_____

j.- Pep: treu-te de seguida les espadenyes i no m'embrutos lo terra de fang, que aquesta tarda hai fregat! -Sí, dona... -I vés a donar de menjar a les vaques, que ja fa estona que les sinto ganyolar per l'estable
Bloc:_____Dialecte:_____

k.- Jo só contenta i cant d'alegria, pe'aquest regal que'l cel mos ha donat, ma tenc un pensament que me tormenta, i és que si plora... no puc reposar, ma jo li dic: "Angelino, fes de bo, que te cant: ninna, nanna, ninna, oh!"
Bloc:_____Dialecte:_____

l.- Per jo no té importanci. Són coses d'al·lots. Si es nin te treu sa llengo gires coa i li dius a donya Caterina que l'ha tret.
Bloc:_____Dialecte:_____

5. Tenint en compte les normes de l'apòstrof, posa el o l' i la o l'.

__horari	__olla	__Índia	__Ignasi	__ira
__institut	__ona	__anormalitat	__ema	__1
__esnob	__stop	__ianqui	__universitat	__11
__utilitat	__una (hora)	__UNESCO	__OTAN	__ull
__hawaià	__hall	__UEFA	__univers	__oli
__hipòdrom	__hoquei	__handbol	__handicap	__illa

6. Fixa't en les contraccions i passa al singular aquests sintagmes.

- a) Per als infermers:
Des de les eixides:
- b) Per a les úniques:
Cap als carrers:
- c) Fins als barris:
Des de cals Pérez:
- d) Amb els avantatges:
Dels handicaps:

7. Substitueix el “lo” incorrecte per la solució adient.

- a) Una altra vegada em surts amb lo mateix!
- b) Porti'm lo de sempre, si us plau.
- c) Per lo que sembla, avui no vindran pas.
- d) Fes-ho tot lo bé que sàpigues.
- e) A lo millor guanyem el premi.
- f) Arribarà, lo més tard, a les vuit del vespre.
- g) Veniu lo més aviat possible.
- h) Aquí tothom va a lo seu.
- i) No saps lo simpàtica que era!
- j) Lo que vàrem riure ahir amb en Josep!

8. Reescriu cada sintagma amb el mot indicat entre parèntesis.

- a) A ca la Teresa (Ramon)
- b) Per al Jordi (Esteve)
- c) Cap a la ciutat (hort)
- d) Per Roma (el Vendrell)
- e) A la gasolinera (stop)
- f) Per al cosí (avi)
- g) Cap al novembre (agost)
- h) Per can Borrell (Edo)
- i) Per al llegum (amanida)

9. Torna a escriure aquestes frases canviant la paraula remarcada per la que apareix entre parèntesis.

- a) Lluny del menjador (habitació):
- b) Alertats pel crit del llop (udol):
- c) La veu del comandant (hostessa):
- d) Acostumats al dubte (incertesa):
- e) Una trucada de l'americà (ianqui):
- f) Es queixa del cop (úlcer):
- g) La marca de l'esgarrinxada (unglada):
- h) La recòndita il·lusió del noi (íntima):

i) Dolgut per la falsedat d'ell (hipocresia):

j) Anem a la botiga? (hipermercat):

10. Completa els espais buits amb la preposició i/o l'article adequats.

- a) Per què no comprem un número de __ONCE?
- b) Em ressenço ____artrosi a causa ____ humitat.
- c) Vols venir ____partit d'hoquei sobre gel?
- d) Tinc un sangtraït ____ungla ____polze.
- e) Saps què? M'he matriculat ____UOC.
- f) Aquesta notícia es va publicar ____Avui.
- g) Quan treballava ____ICS plegava ____una ____migdia.
- h) Les autoritats sanitàries van analitzar ____iogurt causant ____intoxicació.
- i) Fer puzles és el hobby ____Marc.
- j) Aviat publicaran ____11a edició ____El senyor dels anells.
- k) Ara visc ____Hospitalet.

11. Canvia el gènere dels sintagmes següents:

a) homes tranquils:	b) emperador ventríloc:
c) dona veloç:	d) geòleg autodidacte:
e) estudiant sorollós:	f) hereu cortès:
g) esposes felices:	h) escriptor pobre:
i) opositor apte:	j) comptable íntegre:
k) veí valent:	l) savi boig:

12. Canvia el gènere de les frases següents:

- a) El pagès es va comprar una ovella, un ase, una cabra, un cavall i un porc.
- b) L'exdiputat ha estat rebut com un heroi.
- c) L'emperador farà d'actor perquè és tot un artista.
- d) El gendre del masover és l'oncle del pediatre.
- e) El meu amic, que és biòleg i fa de professor, té un alumne molt lleig.

13. Substitueix els complements directes de les frases següents:

- a. En Pere compra el cotxe.
- b. La Cinta no demana les propostes.
- c. Hem contractat obres.
- d. He dit el que sé.
- e. En Jordi regala tres entrades.
- f. La noia veu (a tu).
- g. Miquel, demana els xecs!
- h. Agafaré això.
- i. La Rosa ha banyat (a ella mateixa).
- j. Que tens prou espai?

14. Substitueix els complements indirectes de les frases següents:

- a. En Pere compra el cotxe per a mi.
- b. La Cinta demana l'ordinador al company.
- c. Vull escriure (a elles) una carta.
- d. Deixa l'arxivador (a nosaltres) (present).
- e. En Joan compra caramels per a la seva mare.
- f. El cuiner serveix vi (a ell).
- g. El conferenciant parla (a nosaltres).
- h. Deixeu caure (a vosaltres) (imperatiu).
- i. No donis el berenar ni als nens ni a les nenes.
- j. L'home deixa material (a vosaltres).

15. Substitueix l'atribut de les frases següents:

- a. En Miquel és alt.
- b. Aquells nois són els de la quarta planta.
- c. Aquella dona sembla la professora de català.
- d. Aquell color era lleig.
- e. Són les dues de la tarda.
- f. Aquella taula està trencada.
- g. Aquelles noies semblen les teves germanes.
- h. Sent valent, arribes lluny.

- i. No aparenta els cinquanta anys.
- j. L'Assumpta està malalta des de divendres.

16. Substitueu els complements circumstancials i preposicionals i digueu quin tipus de complement és:

- a. Parla sempre del seu germà gran.
- b. Anirem a la regió sanitària.
- c. L'encarregat pensa en la feina.
- d. Les inversions contribuiran a l'economia.
- e. Ja venim del SALC.
- f. L'administratiu s'entretenia amb l'ordinador.
- g. Van renunciar a convèncer-lo.
- h. L'Agustí va cantar al Palau de la Música.
- i. Els pagesos anaven pel camí.
- j. Es van adonar de la taca de les estovalles.
- k. Vaig a la regió sanitària.
- l. Es queixava del correu intern.
- m. Fareu la migdiada a l'ombra.
- n. Camino a poc a poc.

17. Empleneu els buits amb “cap” o “cap a”, segons correspongui.

- a. Voleu venir la Unitat de Pediatria.
- b. El risc d'infecció se situa aquella xifra.
- c. Baixàvem les sales de radiologia.
- d. Hi havia cent casos d'aquella malaltia.
- e. Baixeu al soterrani, és avall.
- f. Veniu aquí, allà.
- g. Això devia passar les onze.

18. Empleneu els buits amb “fins” o “fins a”, segons correspongui.

- a. Hi treballaré des del maig setembre.
- b. Anirem en tren la Pobla de Segur.
- c. No arribarem la tarda.

- d. No va arribar dalt.
- e. Porta-ho aquí.
- f. Situació de la vacunació 30 d'abril.
- g. No arribarem demà.
- h. Van aplicar la mesura que ja no va caldre.
- i. Van baixar esquiant refugi.

19. Empleneu els buits amb la preposició tònica que correspongui.

- a. El necessari combat la droga.
- b. Els símptomes comuns que podem trobar.....les malalties relacionades amb l'estrès.
- c. Cal submergir el material en la solució desinfectant, manipular-lo amb guants.
- d. Un conveni signat la universitat i els laboratoris.
- e. com sigui el diagnòstic inicial no faran el tractament amb antiinflamatoris.
- f. No eren gaire cordials les seves relacions els seus pares.
- g. L'hivern passat vam arribar a tres graus zero.
- h. El brot de pneumònia atípica es va controlar.....mesures preventives.
- i. Van medicar els pacients oncològics amb morfina,..... els al·lèrgics.
- j. Va deixar la dosi preparada la taula.
- k. Col·loca els apòsits la calaixera.
- l. Va dormir en decúbit tota la nit.
- m. els inconvenients, ho farem i reeixirem.
- n. Ho han dit pensar-hi.
- o. Es va estudiar l'efecte dels fàrmacs hipnòtics l'òptica dels quadres ansiosos.
- p. Establir els protocols d'atenció primària la direcció dels metges especialistes.
- q. Obrar les lleis.
- r. Tothom anava amb els dossiers de la jornada, però jo anava els dossiers.
- s. Van iniciar una campanya..... la prevenció de la sida.

- t. Van construir l'Hospital Duran i Reynals
l'Hospital Prínceps d'Espanya.
- u.que va iniciar el seguiment dels pacients no
s'havia produït cap incidència.
- v. La Unitat de Cures Intensives es troba l'ascensor.
- w. El trasllat d'òrgans per a trasplantament es fa
una vigilància extrema.
- x. Vam conèixer-los el congrés.
- y. Els casos de la malaltia s'han estabilitzat
l'aparició de les noves teràpies.